

MRR/H/12(2)09/2008

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

**Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013
Wytyczne w zakresie procedury odwoławczej dla wszystkich programów
operacyjnych**

(ZATWIERDZAM)

Elżbieta Bieńkowska
Minister Rozwoju Regionalnego

Warszawa, 9 września 2008 r.

SPIS TREŚCI

Rozdział 1 - Podstawa prawna i uwarunkowania ogólne	3
<i>Podrozdział 1.1.</i>	
<i>Zakres przedmiotowy protestu i wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy</i>	4
<i>Podrozdział 1.2.</i>	
<i>Zakres podmiotowy protestu i wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy</i>	4
<i>Podrozdział 1.3.</i>	
<i>Forma czynności dokonywanych w ramach procedury odwoławczej, tryb wnoszenia protestu i wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz warunki w zakresie wyłączeń</i>	5
<i>Podrozdział 1.4.</i>	
<i>Sposób obliczania terminów czynności dokonywanych w ramach procedury odwoławczej</i>	9
<i>Podrozdział 1.5.</i>	
<i>Wzajemne obowiązki informacyjne</i>	9
<i>Podrozdział 1.6.</i>	
<i>Możliwość wycofania protestu lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy</i>	9
<i>Podrozdział 1.7.</i>	
<i>Powoływanie zespołów doradczych</i>	10
<i>Podrozdział 1.8.</i>	
<i>Wpływ na inne projekty i „rezerwa finansowa”</i>	11
Rozdział 2 – Protest	11
<i>Podrozdział 2.1.</i>	
<i>Wniesienie protestu</i>	11
<i>Podrozdział 2.2.</i>	
<i>Rozpatrzenie protestu</i>	13
Rozdział 3 - Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy	16
<i>Podrozdział 3.1.</i>	
<i>Wniesienie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy</i>	16
<i>Podrozdział 3.2.</i>	
<i>Rozpatrzenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy</i>	17

Rozdział 1 - Podstawa prawna i uwarunkowania ogólne

1) Podstawę prawną dla wydania wytycznych w zakresie procedury odwoławczej do wszystkich programów operacyjnych stanowi ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz.1658 oraz z 2007 r. Nr 140, poz. 984, zwana dalej „ustawą”), a w szczególności art. 35 ust. 3 pkt 2 i 11, w związku z art. 30 ustawy.

Dodatkowo potrzeba opracowania procedury odwoławczej wynika z art. 37 ustawy, zgodnie z którym do postępowania w zakresie ubiegania się oraz udzielania dofinansowania na podstawie ustawy ze środków pochodzących z budżetu państwa lub ze środków zagranicznych nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.) oraz przepisów dotyczących postępowania sądowo – administracyjnego. W związku z powyższym wyłączeniem i wobec braku kognicji sądów administracyjnych do rozpoznawania spraw w powyższym zakresie istnieje potrzeba opracowania jednolitych procedur w zakresie postępowania odwoławczego przewidzianego w ustawie.

2) Art. 30 ustawy przewiduje w procesie wyłaniania projektów do dofinansowania dwa środki odwoławcze. Są to:

- a) protest,
- b) wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Art. 30 ustawy określa również w ogólnym zarysie tryb wnoszenia środków odwoławczych, a także ustala, kto może z tych środków skorzystać, terminy ich wnoszenia oraz podmioty uprawnione do ich rozpatrywania.

3) Art. 35 ust. 3 ustawy zawiera podstawę prawną dla ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego do wydawania wytycznych dotyczących realizacji programów operacyjnych, m.in. w celu zapewnienia jednolitości zasad wdrażania programów operacyjnych. Z uwagi na to, że ustawa wskazuje jedynie podstawowe ramy procedury odwoławczej minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego uprawniony jest do opracowania ogólnej procedury odwoławczej dla wszystkich programów operacyjnych w oparciu w szczególności o art. 35 ust. 3 pkt 2 (wytyczne dotyczące trybu dokonywania wyboru projektów) i art. 35 ust. 3 pkt 11 (wytyczne dotyczące innych spraw związanych z przygotowaniem i wdrażaniem programów operacyjnych).

4) W art. 5 pkt 10 ustawy wprowadzona została definicja protestu, zgodnie z którą protest to: **„pisemne wystąpienie podmiotu wnioskującego o dofinansowanie projektu w ramach programu operacyjnego o ponowne sprawdzenie zgodności złożonego wniosku z kryteriami, o których mowa w art. 29 ust. 2 pkt 6”**.

Ustawa nie zawiera definicji „wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy” z uwagi na oczywistość tego sformułowania – wniosek taki służy ponownemu rozpatrzeniu kwestii będących uprzednio przedmiotem protestu.

5) Definicja protestu zawarta w art. 5 pkt 10 ustawy i zawierająca odwołanie do art. 29 ust. 2 pkt 6 ustawy, który dotyczy warunków, na jakich odbywa się kwalifikacja tzw. projektów konkursowych (**wyłanianych do dofinansowania w wyniku przeprowadzenia konkursu**), wskazuje, że środki odwoławcze **przewidziane ustawą** mają zastosowanie **tylko do typu projektów wskazanych w art. 28 ust. 1 pkt 3, tzn. wyłanianych do dofinansowania w trybie konkursu**.

Niniejsze wytyczne stanowią wytyczne horyzontalne – z uwagi na specyfikę poszczególnych systemów realizacji właściwa instytucja zarządzająca może dokonać uszczegółowienia kwestii związanych z przeprowadzaniem procedury odwoławczej, w zakresie nieujętych w niniejszych wytycznych, jednak w sposób niesprzeczny z ustawą i wytycznymi horyzontalnymi.

1.1. Zakres przedmiotowy protestu i wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy

1) Zgodnie z definicją protestu zawartą w art. 5 pkt 10 ustawy protest oznacza wystąpienie o ponowne sprawdzenie zgodności złożonego wniosku **z kryteriami, o których mowa w art. 29 ust. 2 pkt 6** ustawy. Art. 29 ust. 2 pkt 6 dotyczy ogólnie kryteriów wyboru projektów, a więc wszystkich kryteriów, zarówno o charakterze formalnym, jak i merytorycznym, co oznacza, że także protest może dotyczyć każdego etapu oceny projektu i jej wyników, zarówno w zakresie formalnym, jak i merytorycznym.

2) Z zastrzeżeniem podrozdziału 3.1. pkt 2¹⁾, zakres przedmiotowy wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy zdeterminowany jest zakresem uprzednio złożonego protestu - podmiot podnoszący w proteście niewłaściwe przeprowadzenie danego etapu oceny w zakresie zgodności jego projektu z jednym lub z kilkoma kryteriami wyboru projektu, w przypadku negatywnego rozpatrzenia jego protestu może zwrócić się o ponowne sprawdzenie ww. zgodności w tym samym zakresie.

1.2. Zakres podmiotowy protestu i wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy

1) Zgodnie z brzmieniem art. 30 ust. 2 ustawy, protest może wnieść każdy wnioskodawca, którego projekt nie został wyłoniony do dofinansowania. Uprawnienie wnioskodawcy w tym zakresie powstaje z dniem otrzymania przez niego pisemnej informacji o wyniku rozpatrzenia jego wniosku.

¹⁾ We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy powinny być wskazane jedynie te okoliczności, które zostały uprzednio wskazane w proteście, chyba że na wcześniejszym etapie, z powodów niezależnych od wnioskodawcy wskazanie innych okoliczności nie było możliwe lub okoliczności takie nie były mu znane, a są one szczególnie istotne dla sprawy.

W przypadku, jeżeli system realizacji programu operacyjnego przewiduje istnienie tzw. listy rezerwowej projektów, możliwe jest przyjęcie rozwiązania polegającego na tym, iż jeżeli dany projekt nie został wyłoniony bezpośrednio do dofinansowania, lecz został umieszczony na liście rezerwowej nie gwarantującej otrzymania takiego dofinansowania, wnioskodawca, po otrzymaniu informacji w tym zakresie, może na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy wnieść protest, jeżeli jego zdaniem projekt nie został wyłoniony bezpośrednio do dofinansowania w wyniku przeprowadzenia oceny w sposób niewłaściwy. Z uwagi jednak na literalne brzmienie art. 30 ust. 2 ustawy (projekt znajdujący się na liście rezerwowej co do zasady został **wyłoniony do dofinansowania**, jednakże nie w pierwszej kolejności), powyższe rozwiązanie należy przyjąć za opcjonalne, stanowiące wyjątek od ogólnie obowiązującej zasady, możliwe do wprowadzenia na poziomie właściwej instytucji zarządzającej, z uwzględnieniem specyfiki realizacji programu operacyjnego.

2) Zgodnie z art. 30 ust. 4 ustawy wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy może być wniesiony przez wnioskodawcę, którego protest został rozpatrzony negatywnie. Nie jest możliwe wniesienie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, jeżeli protest został rozpatrzony pozytywnie.

3) Ustawa określa kto rozpatruje protest (art. 30 ust. 3), a następnie wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy (art. 30 ust. 4) i **nie jest możliwe scedowanie tej funkcji na inny, odrębny podmiot.**

Powyższe nie wyklucza, aby - w celu usprawnienia procedury odwoławczej – wniesienie protestu mogło nastąpić za pośrednictwem instytucji odpowiedzialnej za przeprowadzenie wyboru projektów w drodze konkursu, zwanej dalej „IOK”, z uwzględnieniem postanowień rozdziału 2.

Pod pojęciem IOK należy rozumieć odpowiednio instytucję zarządzającą, instytucję pośredniczącą lub instytucję wdrażającą (instytucję pośredniczącą II stopnia), zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy, z uwzględnieniem ustalonego dla programu operacyjnego systemu realizacji.

1.3. Forma czynności dokonywanych w ramach procedury odwoławczej, tryb wnoszenia protestu i wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz warunki w zakresie wyłączeń

1) Wszelkie dokumenty mające zasadnicze znaczenie dla procedury odwoławczej, rozpoczynające i kończące jej poszczególne etapy, w szczególności protest i wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz rozstrzygnięcia w ich przedmiocie, powinny być sformułowane na piśmie. Pisma i dokumenty takie mogą zostać przekazane drogą elektroniczną, pod warunkiem spełnienia wymogów w zakresie bezpiecznego podpisu elektronicznego. Odpowiednie zastosowanie będzie miał art. 78 § 2 Kodeksu cywilnego,

stanowiący, iż *”Oświadczenie woli złożone w postaci elektronicznej opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu jest równoważne z oświadczeniem woli złożonym w formie pisemnej.”*. Dokument przesłany faksem stanowi jedynie kopię oryginału, w związku z czym nie powinien być traktowany, jako spełniający wymóg pisemności wniesionego środka odwoławczego.

2) Korespondencja prowadzona w pozostałym zakresie (np. w celu dostarczenia dodatkowych informacji lub dokumentów) może być prowadzona za pomocą także innych środków komunikacji. Należy jednak zawsze dołożyć wszelkich starań, aby uzyskać potwierdzenie dokonywanych czynności (np. zachowane lub wydrukowane e-maile, potwierdzenia nadanych faksów, notatki służbowe – w przypadku kontaktów telefonicznych dotyczących istotnych kwestii, itp.).

3) Doręczanie pism i dokumentów, z uwzględnieniem pkt 1 i 2, następuje w ogólnie przyjętych i stosowanych formach, w zależności od wyboru dokonanego przez daną instytucję zaangażowaną w procedurę odwoławczą (z uwzględnieniem ewentualnych zaleceń w tym zakresie wydanych przez instytucję zarządzającą), poprzez:

- a) pracowników właściwej instytucji,
- b) pocztę,
- c) firmy kurierskie,
- d) przez inne upoważnione osoby lub organy.

Należy zwrócić szczególną uwagę na uzyskanie potwierdzenia nadania i otrzymania właściwych pism (doręczenie za potwierdzeniem odbioru) – ma to istotne znaczenie z uwagi na prawidłowe obliczanie terminów obowiązujących w ramach procedury odwoławczej. Ma to również szczególne znaczenie dla możliwości właściwego udokumentowania przebiegu postępowania odwoławczego.

4) Z uwagi na sprawny przebieg i efektywność procedury odwoławczej należy uznać za dopuszczalne wniesienie protestu do właściwej instytucji za pośrednictwem podmiotu, który uprzednio rozpatrywał wniosek o dofinansowanie projektu (o ile nie jest to równocześnie instytucja właściwa do rozpatrzenia protestu). Podmiot, za pośrednictwem którego wnoszony jest protest, może dokonać ponownej weryfikacji swojego rozstrzygnięcia w przedmiocie protestu, z uwzględnieniem warunków opisanych w rozdziale 2 niniejszych wytycznych.

Powyższe rozwiązanie należy przyjąć za optymalne i w związku z tym zaleca się jego stosowanie dla wszystkich programów operacyjnych. Jeżeli jednak z uwagi na charakter danego programu operacyjnego lub specyfikę określonych osi priorytetowych lub działań w ramach danego programu rozwiązanie to nie może być zastosowane, wnoszenie protestu odbywa się bezpośrednio do instytucji właściwej do jego rozpatrzenia.

5) Przyjęcie rozwiązania, o którym mowa w pkt 4, powinno być ustalone na poziomie właściwej instytucji zarządzającej, z uwzględnieniem warunków określonych w rozdziale 2 niniejszych wytycznych. Należy jednak mieć na uwadze, że ustawa nie zawiera wyjątków w zakresie biegu terminów oraz możliwości ich zmiany. Zatem wprowadzane niniejszymi wytycznymi rozwiązania mające na celu usprawnienie i zwiększenie efektywności procedury odwoławczej nie mogą naruszać przepisów ustawowych w powyższym zakresie. Oznacza to, że:

- a) 14-dniowy termin na wniesienie protestu należy uznać za zachowany, jeżeli przed jego upływem protest zostanie wniesiony do podmiotu, za pośrednictwem którego ma on być przekazany instytucji właściwej do jego rozpatrzenia, oraz
- b) bieg 1-miesięcznego terminu na rozpatrzenie protestu przez instytucję właściwą do jego rozpatrzenia zgodnie z art. 30 ustawy rozpoczyna się z dniem otrzymania protestu przez tę instytucję,

- z uwzględnieniem postanowień podrozdziału 1.4. lit. e²⁾.

6) W związku z regulacjami ustawowymi, w sytuacji kiedy wnioskodawca, niezależnie od ustaleń na poziomie instytucji zarządzającej, nie skorzysta z możliwości wniesienia protestu za pośrednictwem instytucji dokonującej oceny wniosku o dofinansowanie projektu i wniesie protest bezpośrednio do instytucji wskazanej w art. 30 ust. 3 ustawy, rozpatrywanie protestu odbywa się na ogólnych warunkach wynikających z ustawy oraz niniejszych wytycznych.

7) W celu należytego zabezpieczenia interesów wnioskodawców należy zapewnić, aby otrzymując rozstrzygnięcie odpowiednio w przedmiocie oceny wniosku o dofinansowanie projektu lub protestu, wnioskodawca został pouczony o:

- a) przysługującym mu środku odwoławczym,
- b) terminie, w jakim powinien wnieść przysługujący mu środek odwoławczy, oraz
- c) instytucji, do której (lub - w przypadku protestu - za pośrednictwem której) środek ten może wnieść,

- wraz ze wskazaniem okoliczności powodujących pozostawienie środka odwoławczego bez rozpatrzenia, zgodnie z pkt 8.

8) Biorąc pod uwagę regulacje ustawowe należy przyjąć, że nie powinien podlegać rozpatrzeniu środek odwoławczy, który mimo brzmienia przepisów ustawowych i pouczenia, o którym mowa w pkt 7:

- a) został wniesiony do niewłaściwej instytucji, tzn. do instytucji, która nie jest ani właściwa do jego rozpatrzenia w myśl art. 30 ustawy, ani - w przypadku protestu - nie jest podmiotem, za pośrednictwem którego zgodnie z pkt 4 protest może być wniesiony,

²⁾ nadanie pisma w placówce pocztowej (analogicznie – przez kuriera) jest równoznaczne z jego wniesieniem. W takim przypadku decyduje data stempla pocztowego (lub dowodu nadania)

- b) został wniesiony po upływie terminu określonego w art. 30 ust. 2 lub 4 ustawy,
- c) został wniesiony przez nieuprawniony podmiot, tzn. nie będący wnioskodawcą, którego wniosek o dofinansowanie projektu podlegał ocenie, i którego wniesiony środek odwoławczy dotyczy³⁾,
- d) nie został oparty, w myśl z art. 5 pkt 10 ustawy, o kryteria wyboru projektów określone zgodnie z art. 29 ust. 2 pkt 6 ustawy;
- e) został wniesiony od wyników oceny przeprowadzonej ponownie w efekcie pozytywnego rozstrzygnięcia protestu;
- f) został wniesiony bez zachowania formy pisemnej;
- g) w przypadku wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy – został wniesiony bezpośrednio po otrzymaniu informacji, o której mowa w art. 30 ust. 1 ustawy, bez uprzedniego wniesienia protestu.

W przypadkach określonych w lit. a, c, d, f i g system realizacji programu operacyjnego może przewidywać możliwość ponownego wniesienia środka odwoławczego przez wnioskodawcę, o którym mowa w art. 30 ust. 2 lub 4 ustawy, w prawidłowy sposób, pod warunkiem zachowania terminu określonego w art. 30 ust. 2 lub 4 ustawy.

9) W celu zmaksymalizowania obiektywności w trakcie rozpatrywania protestu oraz wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy należy zapewnić, aby w tym postępowaniu nie brały udziału osoby w jakikolwiek sposób związane z projektem, lub jego wnioskodawcą. W tym celu właściwe instytucje (instytucje zarządzające lub inne właściwe do rozpatrywania środków odwoławczych) powinny zapewnić, aby udziału w rozpatrywaniu danego środka odwoławczego nie brał w szczególności pracownik (lub osoba wykonująca pracę lub określone czynności na innej podstawie):

- a) który pozostaje z wnioskodawcą (podmiotem wnoszącym środek odwoławczy) w takim stosunku prawnym lub rodzinnym (np. jest małżonkiem, krewnym lub powinowatym), że wynik sprawy może mieć wpływ na jego prawa lub obowiązki,
- b) który w danej sprawie brał udział w „niższej instancji”, tzn. **w przypadku protestu** - był bezpośrednio zaangażowany w proces naboru i rozpatrywania wniosku o dofinansowanie projektu, którego protest dotyczy, na którymkolwiek z etapów jego oceny; **w przypadku wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy** – brał udział w wydaniu rozstrzygnięcia w przedmiocie protestu lub był bezpośrednio zaangażowany w proces naboru i rozpatrywania wniosku o dofinansowanie projektu na którymkolwiek z etapów jego oceny,
- c) wobec którego wszczęto dochodzenie służbowe, postępowanie dyscyplinarne lub karne, w zakresie rzutującym na jego wiarygodność, bezstronność lub rzetelność w trakcie rozpatrywania środka odwoławczego,

³⁾ Z uwzględnieniem jednak sposobu reprezentacji określonego podmiotu będącego wnioskodawcą. (wynikającego np. z odpisu z właściwego rejestru, ważnego pełnomocnictwa).

d) który pozostaje w stosunku nadrzędności/podległości służbowej względem wnioskodawcy.

1.4. Sposób obliczania terminów czynności dokonywanych w ramach procedury odwoławczej

Przy obliczaniu terminów określonych w ustawie należy posiłkować się ogólnie przyjętymi zasadami w tym zakresie:

- a) termin oznaczony w dniach kończy się z upływem ostatniego dnia,
- b) termin oznaczony w miesiącach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia nie było – w ostatnim dniu tego miesiąca,
- c) przy obliczaniu terminów podanych w dniach brane są pod uwagę dni kalendarzowe; jeżeli początkiem terminu oznaczonego w dniach jest pewne zdarzenie, nie uwzględnia się przy obliczaniu terminu dnia, w którym to zdarzenie nastąpiło ,
- d) jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy (według *ustawy z dnia 18 stycznia 1951 o dniach wolnych od pracy*; Dz. U. Nr 4, poz. 28 z późn. zm.), termin upływa dnia następnego;
- e) nadanie pisma w placówce pocztowej (analogicznie – przez kuriera) jest równoznaczne z jego wniesieniem. W takim przypadku decyduje data stempla pocztowego (lub dowodu nadania).

1.5. Wzajemne obowiązki informacyjne

W przypadku zmiany jakichkolwiek okoliczności lub danych (np. adres zamieszkania lub siedziby wnioskodawcy), które są lub mogą być związane z procedurą odwoławczą lub mieć na nią wpływ, bądź też w przypadku wątpliwości lub konieczności udzielenia dodatkowych wyjaśnień lub złożenia dodatkowych dokumentów, informacje na ten temat powinny być niezwłocznie wzajemnie przekazywane, z uwzględnieniem podrozdziału 1.3 pkt 1 – 3 niniejszych wytycznych.

1.6. Możliwość wycofania protestu lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy

Należy uznać za dopuszczalne wycofanie protestu lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przez wnioskodawcę, który je złożył; powinno to nastąpić na piśmie do czasu wydania rozstrzygnięcia w tej sprawie.

W przypadku, jeżeli wniosek o wycofanie środka odwoławczego wpłynie do instytucji go rozpatrującej po dacie jego uwzględnienia, instytucja ta przesyła o tym pisemną informację do wnioskodawcy, który powinien w takiej sytuacji pisemnie:

- a) podtrzymać wniosek o wycofanie, albo
- b) wnioskować o nadania dalszego biegu procedurze odwoławczej.

1.7. Powoływanie zespołów doradczych

W przypadku, jeżeli właściwa instytucja (instytucja zarządzająca lub inna właściwa do rozpatrywania środków odwoławczych) uzna to za uzasadnione, możliwe jest powołanie, w strukturach organizacyjnych danej instytucji (z ewentualnym udziałem ekspertów zewnętrznych), rady bądź zespołu, jako podmiotu o charakterze pomocniczym, zajmującego się oceną dokumentacji w sprawie i innymi czynnościami, ułatwiającymi instytucji rozpatrującej protest lub wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy wydanie rzetelnego i obiektywnego rozstrzygnięcia. Jest to szczególnie istotne w przypadku, gdy środek odwoławczy dotyczy etapu oceny merytorycznej projektu, a do stwierdzenia właściwości i rzetelności przeprowadzonej oceny niezbędna jest fachowa wiedza merytoryczna. Określenie trybu powoływania tego typu ciał doradczych oraz sposobu ich funkcjonowania, z uwzględnieniem ewentualnego wynagradzania na zasadach wynikających z obowiązujących przepisów (np. w przypadku wykonywania zadań w powyższym zakresie na podstawie umowy cywilnoprawnej), należy do właściwej instytucji (instytucji zarządzającej, lub innej właściwej do rozpatrywania środków odwoławczych), która powinna zapewnić, aby członkowie takiej rady/zespołu dysponowali wiedzą niezbędną do prawidłowego wykonania powierzonych im czynności. Do osób powoływanych w skład zespołu doradczego zastosowanie ma podrozdział 1.3 pkt 9 niniejszych wytycznych (wyłączenia).

Należy również uznać za możliwe korzystanie z usług ekspertów wpisanych na listę, o której mowa w art. 31 ust. 1 ustawy, i prowadzonej zgodnie z wydanym na jego podstawie *rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 21 maja 2007 r. w sprawie ekspertów powoływanych w celu rzetelnej i bezstronnej oceny projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych* (Dz. U. Nr 93, poz. 626). W takim przypadku należy mieć na uwadze, że:

- a) dana instytucja nie powinna korzystać z usług eksperta, który uprzednio zaangażowany był w ocenę projektu zgłoszonego do dofinansowania, w odniesieniu do którego został następnie wniesiony środek odwoławczy,
- b) korzystanie z usług ekspertów wpisanych na listę, o której mowa w art. 31 ust. 1 ustawy, odbywa się za wynagrodzeniem, którego sposób ustalania określa § 13 tego rozporządzenia.

1.8. Wpływ na inne projekty i „rezerwa finansowa”

1) Wniesienie protestu, a następnie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przez danego wnioskodawcę nie wstrzymuje biegu procedury wyboru pozostałych projektów złożonych w danej rundzie aplikacyjnej. Pozostaje to w ścisłym związku z art. 29 ust. 4 ustawy, zgodnie z którym **„do czasu zawarcia wszystkich umów o dofinansowanie projektu z beneficjentami wyłoniionymi w konkursie lub w wyniku rozpatrzenia protestu ...”**. Zatem na gruncie regulacji ustawowej, w odniesieniu do projektów, które pomyślnie przeszły dany etap, lub wszystkie etapy kwalifikacji do dofinansowania, kontynuowane są wszelkie niezbędne procedury, z zawarciem umowy o dofinansowanie włącznie.

2) Wraz z ogłoszeniem konkursu na wybór projektów może zostać ustanowiona, przez właściwą instytucję zarządzającą, rezerwa finansowa w celu ewentualnego sfinansowania umów zawartych z wnioskodawcami, którzy pozytywnie przejdą procedurę odwoławczą, o ile projekt będący przedmiotem procedury odwoławczej zostanie wybrany do dofinansowania. Sposób ustalania rezerwy, jej wysokość i tryb jej uruchamiania określa instytucja zarządzająca dla danego programu operacyjnego. Instytucja zarządzająca, zgodnie z systemem realizacji programu operacyjnego, może przekazać kompetencje dotyczące sposobu ustalania rezerwy, jej wysokości i trybu uruchamiania do instytucji pośredniczącej, w trybie przewidzianym w art. 27 ustawy.

3) Wyniki ponownej oceny przeprowadzonej w efekcie pozytywnie rozpatrzonego środka odwoławczego są wiążące i nie przysługuje od nich żaden środek odwoławczy przewidziany w art. 30 ustawy. W przypadku, jeżeli wyniki ponownej oceny są pozytywne, projekt podlega dalszej procedurze wyboru.

Rozdział 2 - Protest

2.1. Wniesienie protestu

1) Po przeprowadzeniu każdego etapu oceny wniosków o dofinansowanie projektu IOK informuje każdego z wnioskodawców o wynikach rozpatrzenia jego wniosku. W przypadku projektów ocenionych negatywnie, a także w przypadku projektów umieszczonych na liście rezerwowej informacja przekazywana wnioskodawcy, oprócz wyników rozpatrzenia jego wniosku, zawiera również:

- a) wskazanie, dlaczego wniosek o dofinansowanie projektu nie przeszedł pozytywnie danego etapu oceny lub dlaczego nie został wyłoniiony bezpośrednio do dofinansowania, lecz umieszczony na liście rezerwowej (o ile dany program operacyjny przewiduje istnienie takiej listy i w przypadku uwzględnienia możliwości wniesienia w takim przypadku protestu na poziomie właściwej instytucji zarządzającej), wraz z uzasadnieniem,
- b) pouczenie o możliwości złożenia protestu od wyników danego etapu oceny,

- c) wskazanie terminu i trybu, w jakim zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy, należy złożyć protest,
- d) wskazanie instytucji właściwej do rozpatrzenia protestu zgodnie z art. 30 ust. 3 ustawy, do której należy wnieść protest; należy również podać informację, czy protest może być wniesiony za pośrednictwem IOK (o ile nie jest to jedna i ta sama instytucja),
- e) pouczenie, że protest, w odniesieniu do którego zachodzi którakolwiek z okoliczności wskazanych w rozdziale 1 podrozdział 1.3. pkt 8 niniejszych wytycznych nie będzie rozpatrywany.

2) W terminie 14 dni od dnia otrzymania przez wnioskodawcę informacji, o której mowa w pkt 1, wnioskodawca może – na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy - wnieść protest, zgodnie z informacją, o której mowa w pkt 1 lit. d:

- a) bezpośrednio do instytucji właściwej w sprawie rozpatrzenia protestu,
- b) za pośrednictwem IOK.

3) Protest powinien zawierać:

- a) dane wnioskodawcy, tożsame z danymi wskazanymi we wniosku o dofinansowanie projektu,
- b) tytuł projektu i numer wniosku o dofinansowanie projektu,
- c) wskazanie, w jakim zakresie zdaniem wnioskodawcy, ocena zgodności złożonego wniosku z kryteriami, o których mowa w art. 29 ust. 2 pkt 6 ustawy, została przeprowadzona w sposób nieprawidłowy, wraz z wyczerpującym uzasadnieniem podniesionych zarzutów.

Wszystkie zarzuty wnioskodawcy powinny zostać ujęte w jednym proteście; w przypadku, jeżeli zdaniem wnioskodawcy ocena została przeprowadzona niezgodnie z więcej niż jednym kryterium oceny, w proteście należy wskazać wszystkie te kryteria.

Właściwa instytucja może się zwrócić do wnioskodawcy o przesłanie dodatkowych dokumentów, w terminie i w formie przez nią wskazanym, które to dokumenty mogą mieć znaczenie dla sprawy, a w których posiadaniu nie jest ani ona, ani IOK. Termin na dostarczenie tych dokumentów nie wpływa na ustawowy termin na rozpatrzenie protestu (nie powoduje jego wydłużenia).

4) W przypadku, jeżeli zachodzi którakolwiek z okoliczności wymienionych w rozdziale 1. podrozdział 1.3. pkt 8 niniejszych wytycznych, uzasadniających pozostawienie protestu bez rozpatrzenia:

- a) w przypadku wniesienia protestu bezpośrednio do instytucji właściwej do jego rozpatrzenia – instytucja ta informuje o tym, wraz z podaniem przyczyn pozostawienia protestu bez rozpatrzenia, wnioskodawcę oraz IOK,

b) w przypadku, jeżeli protest został wniesiony za pośrednictwem IOK – instytucja ta przekazuje informację w tym zakresie, wraz z niezbędną dokumentacją (w tym otrzymaną od wnioskodawcy), instytucji właściwej do rozpatrzenia protestu, która z kolei po zweryfikowaniu prawidłowości stanowiska IOK w tym zakresie przekazuje wnioskodawcy informację, o której mowa w lit. a.

W takim przypadku wnioskodawcy nie przysługuje dodatkowy protest ani wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy, za wyjątkiem sytuacji, gdy zachodzi okoliczność wskazana w podrozdziale 1.3 pkt 8 zdanie ostatnie⁴⁾.

5) Zgodnie z art. 30 ust. 3 ustawy protest jest rozpatrywany przez:

- a) w przypadku krajowych programów operacyjnych – instytucję wdrażającą (instytucję pośredniczącą II stopnia), jeżeli została wyznaczona w danym programie operacyjnym; przy braku instytucji wdrażającej, protest rozpatrywany jest przez instytucję pośredniczącą, analogicznie, protest rozpatrywany jest przez instytucję zarządzającą, jeżeli odpowiednio instytucja wdrażająca albo instytucja pośrednicząca nie zostały ustanowione dla danego programu,
- b) w przypadku regionalnych programów operacyjnych – przez właściwego miejscowo wojewodę.

2.2. Rozpatrzenie protestu

- 1) Zgodnie z art. 30 ust. 5 ustawy protest powinien być rozpatrzony przez instytucje wskazane w art. 30 ust. 3 w terminie 1 miesiąca od dnia jego otrzymania przez te instytucje.
- 2) W przypadku, jeżeli protest został wniesiony za pośrednictwem IOK, instytucja ta:
 - a) może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania protestu, dokonać ponownej weryfikacji przeprowadzonej na danym etapie oceny wniosku o dofinansowanie projektu, lub
 - b) niezwłocznie, lecz w terminie nie dłuższym niż 5 dni od dnia jego otrzymania przekazuje protest, wraz z dokumentacją załączoną do niego przez wnioskodawcę, do instytucji właściwej do jego rozpatrzenia. Przekazując protest IOK załącza do niego również posiadane przez siebie dokumenty, które mogą być pomocne w wydaniu rozstrzygnięcia (wyniki oceny itp.).
- 3) W przypadku, jeżeli w wyniku ponownej weryfikacji, o której mowa w pkt 2 lit. a, IOK uzna, że protest jest zasadny, może zmienić swoje wcześniejsze rozstrzygnięcie, w wyniku czego projekt zostaje włączony do dalszej procedury wyboru. O zmianie swojego

⁴⁾ Wniesienie prawidłowego środka odwoławczego przez wnioskodawcę, o którym mowa w art. 30 ust. 2 lub 4 ustawy, z zachowaniem ustawowego terminu, i pod warunkiem uwzględnienia takiej możliwości w określonym zakresie w systemie realizacji programu operacyjnego.

wcześniejszego rozstrzygnięcia oraz o włączeniu projektu do dalszej procedury jego oceny IOK informuje:

- a) wnioskodawcę – wraz z uzasadnieniem zmienionego rozstrzygnięcia, oraz z pouczeniem, że wyniki ponownie przeprowadzonej oceny są wiążące i nie przysługuje od nich dodatkowo żaden środek odwoławczy przewidziany w art. 30 ustawy, oraz
- b) instytucję właściwą do rozpatrzenia protestu zgodnie z art. 30 ust. 3 ustawy.

W przypadku, jeżeli w wyniku ponownej weryfikacji, o której mowa w pkt 2 lit. a, IOK uzna, że protest nie jest zasadny i nie ma podstaw do zmiany uprzednio wydanego rozstrzygnięcia, niezwłocznie, lecz nie później niż przed upływem terminu wskazanego w pkt 2 lit. a, przekazuje protest wraz z całą posiadaną dokumentacją (zarówno dołączoną przez wnioskodawcę, jak i posiadaną przez siebie) do instytucji właściwej do rozpatrzenia protestu zgodnie z art. 30 ust. 3 ustawy.

4) W wyniku rozpatrzenia protestu, właściwa instytucja, o której mowa w art. 30 ust. 3 ustawy, może:

- a) rozpatrzyć protest pozytywnie – w przypadku, jeżeli na podstawie zebranych informacji i dokumentacji uzna, że sprawdzenie zgodności złożonego wniosku z kryteriami wyboru projektu nie zostało przeprowadzone w sposób właściwy, i złożony protest jest zasadny,
- b) rozpatrzyć protest negatywnie – w przypadku, jeżeli na podstawie zebranych informacji i dokumentacji uzna, że sprawdzenie zgodności złożonego wniosku z kryteriami wyboru projektu zostało przeprowadzone w sposób niewłaściwy, i złożony protest jest niezasadny.

5) Instytucja rozpatrująca protest jest związana zakresem protestu - sprawdza poprawność przeprowadzonej oceny jedynie w zakresie tego kryterium lub kryteriów oceny, które zostały wskazane w proteście.

6) W przypadku pozytywnego rozpatrzenia protestu, właściwa instytucja, wraz z uzasadnieniem przyjętego rozstrzygnięcia, w którym w szczególności wskazuje, na czym jej zdaniem polegało niewłaściwe przeprowadzenie oceny wniosku w zakresie objętym protestem, kieruje wniosek objęty protestem do ponownej oceny w ramach etapu oceny, której protest dotyczył.

W wyniku uwzględnienia protestu, instytucja go rozpatrująca przekazuje wnioskodawcy informację zawierającą:

- a) rozstrzygnięcie wraz z jego uzasadnieniem,
- b) pouczenie, że wyniki danego etapu oceny projektu, ponownie przeprowadzonej w efekcie uwzględnienia protestu, są wiążące i nie przysługuje od nich dodatkowo żaden środek odwoławczy przewidziany w art. 30 ustawy.

7) Powtórna ocena przeprowadzana jest zgodnie z systemem realizacji przyjętym dla programu operacyjnego. Po dokonaniu ponownej oceny właściwa instytucja podejmuje odpowiednie dla danego etapu oceny rozstrzygnięcie. Ponowna ocena jest przeprowadzana z uwzględnieniem podrozdziału 1.3 pkt 9 niniejszych wytycznych (wyłączenia).

Wnioskodawca jest pisemnie informowany o wynikach ponownej oceny projektu, zgodnie z systemem realizacji programu operacyjnego. Wyniki ponownie przeprowadzonej oceny są wiążące i kończą procedurę odwoławczą na danym etapie oceny, w odniesieniu do określonego projektu. Wnioskodawcy nie przysługuje dodatkowo żaden środek odwoławczy przewidziany w art. 30 ustawy, a w przypadku ponownie negatywnego wyniku oceny projektu, procedura wyboru w odniesieniu do niego zostaje tym samym zakończona⁵⁾.

W przypadku pozytywnego wyniku ponownej oceny projektu, podlega on dalszej procedurze wyboru.

8) W przypadku negatywnego rozpatrzenia protestu instytucja go rozpatrująca przekazuje wnioskodawcy pisemną informację w tym zakresie. Informacja ta zawiera:

- a) wskazanie rozstrzygnięcia i jego uzasadnienie ze wskazaniem, z jakich powodów protest nie jest zasadny i w związku z tym nie może być uwzględniony,
- b) pouczenie o przysługującym wnioskodawcy na podstawie art. 30 ust. 4 ustawy prawie do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, ze wskazaniem formy (pisemna), do kogo, i w jakim terminie należy taki wniosek złożyć,
- c) pouczenie, że wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, w odniesieniu do którego zachodzi którakolwiek z okoliczności wskazanych w rozdziale 1 podrozdział 1.3. pkt 8 będzie pozostawiony bez rozpatrzenia.

9) O rozstrzygnięciu w przedmiocie protestu instytucja go rozpatrująca przekazuje informację, oprócz wnioskodawcy, także:

- a) IOK,
- b) instytucji właściwej do rozpatrzenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

10) Na poziomie właściwej instytucji zarządzającej zaleca się przyjęcie jednego z dwóch poniższych rozwiązań:

- a) w sytuacji, o której mowa w pkt 9 lit. b, instytucja rozpatrująca protest wraz z informacją w przedmiocie jego rozstrzygnięcia przekazuje do instytucji właściwej do rozpatrzenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy posiadaną przez siebie dokumentację w sprawie (ma to na

⁵⁾ Rozwiązanie to ma na celu zapewnienie jak najlepszej oceny projektu z uwzględnieniem złożonych środków odwoławczych, przy jednoczesnym zapewnieniu przestrzegania art. 60 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, zgodnie z którym to instytucja zarządzająca zapewnia, że „operacje są wybierane do finansowania zgodnie z kryteriami mającymi zastosowanie do programu operacyjnego”, dotyczy to także sytuacji powierzenia zadań w tym zakresie instytucji pośredniczącej, zgodnie z art. 27 ustawy oraz art. 59 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006.

celu usprawnienie postępowania w sytuacji, gdy wnioskodawca zdecyduje się na skorzystanie z przysługującego mu kolejnego środka odwoławczego), albo

b) w przypadku złożenia przez wnioskodawcę wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, instytucja właściwa do rozpatrzenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy występuje do instytucji właściwej do rozpatrzenia protestu o niezwłoczne przekazanie posiadanej przez tę instytucję dokumentacji w sprawie. Przy zastosowaniu tego rozwiązania należy jednak mieć na uwadze, że przepisy art. 30 ustawy nie zezwalają na przedłużanie terminu rozpatrzenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy o dni oczekiwania na otrzymanie dokumentacji w wyżej opisany sposób.

System realizacji programu operacyjnego w zakresie dotyczącym procedury odwoławczej powinien wskazywać wybrany sposób dostarczania dokumentacji. Niezależnie od przyjętego sposobu postępowania, zarówno w sytuacji opisanej w lit. a, jak i w lit. b, dokumentacja, o której tam mowa, może być przesyłana pomiędzy właściwymi instytucjami w formie elektronicznej, jeżeli instytucje te dysponują taką wersją i właściwa instytucja zarządzająca dopuści taki sposób postępowania.

Rozdział 3 - Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy

3.1. Wniesienie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy

1) Wnioskodawca, którego protest został negatywnie rozpatrzony, może na podstawie art. 30 ust. 4 ustawy wnieść wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Wniosek jest wnoszony **bezpośrednio do instytucji właściwej do jego rozpatrzenia**, określonej w art. 30 ust. 4 ustawy, w terminie 7 dni od dnia otrzymania informacji o negatywnym rozpatrzeniu protestu.

2) Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy powinien spełniać odpowiednio warunki określone w rozdziale 2 podrozdział 2.1. pkt 3 niniejszych wytycznych. We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy powinny być wskazane jedynie te okoliczności, które zostały uprzednio wskazane w proteście, chyba że na wcześniejszym etapie, z powodów niezależnych od wnioskodawcy wskazanie innych okoliczności nie było możliwe lub okoliczności takie nie były mu znane, a są one szczególnie istotne dla sprawy.

Właściwa instytucja może się zwrócić do wnioskodawcy o przesłanie dodatkowych dokumentów, w terminie i w formie przez nią wskazanym, które to dokumenty mogą mieć znaczenie dla sprawy, a w których posiadaniu nie jest ona, IOK, ani instytucja rozpatrująca protest. Termin na dostarczenie tych dokumentów nie wpływa na ustawowy termin na rozpatrzenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy (nie powoduje wydłużenia tego terminu).

3) W przypadku, jeżeli zachodzi którakolwiek z okoliczności wymienionych w rozdziale 1. podrozdział 1.3. pkt 8 niniejszych wytycznych, uzasadniających pozostawienie wniosku o

ponowne rozpatrzenie sprawy bez rozpatrzenia, instytucja właściwa zgodnie z art. 30 ust. 4 ustawy informuje o tym, wraz z podaniem przyczyn pozostawienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy bez rozpatrzenia:

- a) wnioskodawcę, oraz
- b) IOK.

W takim przypadku wnioskodawcy nie przysługuje dodatkowo żaden środek odwoławczy określony w art. 30 ustawy, z zastrzeżeniem okoliczności wskazanych w podrozdziale 1.3 pkt 8 zdanie ostatnie.

4) Instytucją właściwą do rozpatrzenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy jest, zgodnie z art. 30 ust. 4:

- a) w przypadku krajowych programów operacyjnych – instytucja zarządzająca,
- b) w przypadku regionalnych programów operacyjnych – minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego.

3.2. Rozpatrzenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy

1) Zgodnie z art. 30 ust. 5 ustawy wniosek powinien być rozpatrzony przez instytucje wskazane w art. 30 ust. 4 ustawy w terminie 1 miesiąca od dnia jego otrzymania przez te instytucje.

2) W wyniku rozpatrzenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, właściwa instytucja, o której mowa w art. 30 ust. 4 ustawy, może:

- a) rozpatrzyć wniosek pozytywnie – w przypadku, jeżeli na podstawie zebranych informacji i dokumentacji uzna, że sprawdzenie zgodności złożonego wniosku z kryteriami wyboru projektu nie zostało przeprowadzone w sposób właściwy i złożony protest był zasadny,
- b) rozpatrzyć wniosek negatywnie – w przypadku, jeżeli uzna, że protest został rozpatrzony w sposób właściwy i z uzyskanych informacji i dokumentacji wynika, że protest nie był zasadny, i nie było przesłanek do jego uwzględnienia.

3) Instytucja rozpatrująca wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy jest związana jego zakresem – rozstrzygnięcie nie powinno dotyczyć okoliczności i kwestii nie ujętych we wniosku.

4) Uwzględniając wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy właściwa instytucja, wraz z uzasadnieniem swojego rozstrzygnięcia, w którym w szczególności wskazuje, na czym polegało niewłaściwe przeprowadzenie danego etapu oceny wniosku o dofinansowanie projektu, kieruje wniosek o dofinansowanie projektu, będący przedmiotem postępowania odwoławczego, do ponownej oceny na tym etapie, którego wyniki były przedmiotem tego postępowania, o czym informuje:

- a) wnioskodawcę,
- b) instytucję rozpatrującą protest,
- c) IOK.

5) Informacja przekazana wnioskodawcy, oprócz wskazania rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wraz z jego dokładnym uzasadnieniem zawiera pouczenie, że:

- a) wyniki etapu oceny projektu, ponownie przeprowadzonej w efekcie uwzględnienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy są wiążące i nie przysługują od nich dodatkowo żaden środek odwoławczy określony w art. 30 ustawy,
- b) przewidziana w ustawie procedura odwoławcza w odniesieniu do danego projektu kończy się wraz z wydaniem rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy i nie obejmuje ona możliwości ponownego wniesienia środków odwoławczych określonych w art. 30 ustawy.

6) Powtórna ocena przeprowadzana jest zgodnie z systemem realizacji przyjętym dla programu operacyjnego. Po dokonaniu ponownej oceny właściwa instytucja podejmuje odpowiednie dla danego etapu oceny rozstrzygnięcie. Ponowna ocena jest przeprowadzana z uwzględnieniem podrozdziału 1.3 pkt 9 niniejszych wytycznych (wyłączenia).

Wyniki ponownie przeprowadzonej oceny są wiążące i kończą procedurę odwoławczą w odniesieniu do określonego projektu – wnioskodawcy nie przysługują żadne dodatkowe środki odwoławcze, a w przypadku ponownie negatywnego wyniku oceny projektu, procedura wyboru w odniesieniu do niego zostaje tym samym zakończona⁵⁾.

7) W przypadku nieuwzględnienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy instytucja go rozpatrująca przekazuje wnioskodawcy pisemną informację w tym zakresie. Informacja ta zawiera:

- a) wskazanie rozstrzygnięcia i jego uzasadnienie ze wskazaniem, z jakich powodów wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy nie jest zasadny,
- b) wskazanie, że od rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie przysługują już żaden dodatkowy środek odwoławczy określony w art. 30 ustawy, i że tym samym procedura odwoławcza określona w ustawie, jak i procedura wyboru danego projektu, zostaje zakończona.

Informacja o nieuwzględnieniu wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy jest przekazywana także instytucji rozpatrującej protest oraz IOK.

W przypadku pozytywnego wyniku ponownej oceny projektu, podlega on dalszej procedurze wyboru.